

УДК 796.034.2-053.4

PORÓWNANIE RÓŻNIC MORFOLOGICZNYCH ORAZ SPRAWNOŚCIOWYCH U DZIECI Z TERENU WIEJSKIEGO I MIEJSKIEGO

COMPARISON OF MORPHOLOGICAL AND
FITNESS DIFFERENCES IN CHILDREN
FROM RURAL AND URBAN AREAS

Dariusz SKALSKI¹, Marek GRACZYK², Marcin BIAŁAS¹

¹ *Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, Wydział Kultury Fizycznej*

² *Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej im. Iwana Boberskiego*

Streszczenie. Praca ma charakter badawczy. Celem było określenie poziomu rozwoju fizycznego oraz zdolności motorycznej uczniów w wieku 10–11 lat z dwóch różnych środowisk: wiejskiego i miejskiego. Rozwój fizyczny został określony na podstawie wysokości i masy ciała. Obliczono wskaźnik Rohrera i wykorzystano system typologiczny Kretschmera. Dla oceny poziomu sprawności fizycznej posłużono się

Międzynarodowym Testem Sprawności Fizycznej. Wyniki testu wskazują, że dziewczęta ze środowiska wiejskiego wykazały wyższy poziom prób sprawnościowych, aniżeli dziewczęta z miasta. Natomiast w przypadku chłopców testy pokazały zbliżony poziom sprawności. Po przeliczeniu wyników wszystkie grupy znalazły się w przedziale średniej sprawności fizycznej. Uzyskane punkty pozwoliły jednak na stwierdzenie, że zarówno dziewczęta, jak i chłopcy ze wsi mają lepszą sprawność fizyczną, aniżeli rówieśnicy z miasta.

Cele, materiał i metody badań. Celem pracy jest próba określenia poziomu rozwoju fizycznego i sprawności fizycznej dzieci wieku tj. 10–11 lat z różnych środowisk: miejskiego i wiejskiego. Do próby badawczej wykorzystano dwie szkoły podstawowe: Szkołę Podstawową w Legbądzie jako środowisko wiejskie, oraz Szkołę Podstawową nr 1 w Tucholi jako środowisko miejskie.

Materiał badań. Badania przeprowadzono w 2020 roku. Miejscem badań były szkoły podstawowe w Legbądzie i w Tucholi. Badaniami objęto dziewczęta i chłopców z czwartych klas podstawowych. Próba badawcza środowiska wiejskiego obejmowała 15 osób, z tego 7 dziewcząt i 8 chłopców, natomiast środowiska miejskiego 15 osób, z czego 13 osób to dziewczęta, a 4 to chłopcy. Obie grupy w ramach programu nauczania realizują 4 godziny lekcyjne wychowania fizycznego. Testy sprawności zostały przeprowadzone w salach gimnastycznych oraz na boiskach szkolnych obu szkół, po uprzednio przeprowadzonej rozgrzewce prowadzonej przez nauczyciela wychowania fizycznego. Badanych uczniów obowiązywał strój sportowy. Badania zostały przeprowadzone w ciągu dwóch dni.

Metoda Badań. Do oceny sprawności fizycznej badanej grupy posłużono się Międzynarodowym Testem Sprawności Fizycznej, w którym wykorzystano 8 prób sprawności:

1. bieg na dystansie 50 m,
2. skok w dal z miejsca,
3. bieg na dystansie 600 m,
4. ściskanie dynamometru,
5. zwis na ramionach ugiętych,
6. bieg wahadłowy na dystansie 4×10 m,
7. siady z leżenia tyłem w czasie 30 s,
8. skłon tułowia w dół.

Wyniki badań i dyskusja. Analiza przeprowadzonych badań i dokonanych obliczeń statystycznych zawartych w pracy pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

1. Dziewczęta z miasta okazały się wyższe i o mniejszej masie ciała niż dziewczęta ze wsi. Natomiast chłopcy z miasta są wyżsi i o większej masie ciała niż chłopcy ze wsi.

2. Na podstawie dokonanej analizy klasyfikacji smukłości ciała stwierdzić można, że wśród dziewcząt z miasta przeważa typ budowy leptosomatyczny. Wśród dziewcząt ze wsi również dominuje typ leptosomatyczny, ale występuje także typ atletyczny i w minimalnym procencie typ pikniczny, którego w ogóle nie ma wśród dziewcząt z miasta. Wśród chłopców z miasta dominującym typem jest typ leptosomatyczny, pozostałe dwa typy stanowią minimalny procent. Natomiast chłopcy ze wsi w połowie charakteryzują się typem leptosomatycznym, w drugiej kolejności piknicznym, a typ atletyczny stanowi jedynie niewielki procent.

3. Wyniki testu wskazują, że dziewczęta ze środowiska wiejskiego osiągnęły lepsze wyniki w pięciu próbach, wykazując wyższy poziom prób sprawnościowych (szybkość, wytrzymałość, siła mięśni dłoni, zwinność i siła mięśni brzucha). Dziewczęta z miasta okazały się lepsze w trzech próbach: skoczność, siła mięśni obręczy barkowej i gibkości.

Jak pokazują wyniki badania, chłopcy ze środowiska miejskiego wykazali się lepsi w czterech kategoriach: szybkości, skoczności, sile mięśni obręczy barkowej i zwinności. W pozostałych czterech kategoriach lepsze wyniki osiągnęli chłopcy ze wsi tj. w wytrzymałości, sile mięśni dłoni, sile mięśni brzucha i gibkości.

4. Po przeliczeniu wyników sprawności fizycznej na punkty według klasyfikacji MTSF zarówno uczniowie ze środowiska miejskiego i wiejskiego znajdują się w grupie o średniej sprawności fizycznej. Uzyskane punkty pozwalają jednak na stwierdzenie, że zarówno dziewczęta, jak i chłopcy ze wsi, mają lepszą sprawność fizyczną aniżeli rówieśnicy z miasta.

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że w grupie dziewcząt ze Szkoły Podstawowej w Tucholi należałoby skupić się nad szybkością, wytrzymałością, siłą mięśni dłoni, zwinnością i siłą mięśni brzucha. W szkole tej chłopcy powinni pracować nad: wytrzymałością, siłą mięśni dłoni, siłą mięśni brzucha i gibkością.

Nauczyciele dziewcząt ze Szkoły Podstawowej w Legbądzie powinni skupić się nad skocznością, siłą mięśni obręczy barkowej i gibkości. Chłopcy tejże szkoły powinni popracować nad: szybkością, skocznością, siłą mięśni obręczy barkowej i zwinnością.

Bibliografia

1. Bompas T. O. Teoria Planowania treningu / Bompas T. O. – Warszawa : RCMSKFIS, 1989.
2. Sozański H. Kierunki optymalizacji obciążeń treningowych / Sozański H. – Warszawa : AWF, 1992.
3. Czabański B. Kształcenie psychomotoryczne / Czabański B. – Wrocław : AWF, 1994.
4. Urbaniak C. Wybrane zagadnienia biomechaniki sportu / Urbaniak C. – Warszawa : Akademia Wychowania Fizycznego, 2001.
5. Dziubiński Z. Kultura fizyczna w społeczeństwie nowoczesnym / Dziubiński Z., Jankowski K. W. – Warszawa : AWF, SALOS RP, 2009.
6. Górski J. Fizjologia wysiłku i treningu sportowego / Górski J. – Warszawa : PZWL, 2012.
7. Koszutowski D. Motoryczność w wieku dorastania oraz środki i metody kształtowania zdolności motoryczności : praca Magisterska / Koszutowski D. – Bydgoszcz, 2012.
8. Kowalewska J. Kształtowanie postaw zdrowotnych / Kowalewska J., Graeber P. // Życie Szkoły. – 2003. – N 1.
9. Kozłowski S. Trening fizyczny – mechanizmy i efekty fizjologiczne / Kozłowski S., Nazar K., Chwalbińska-Moneta J. // Wprowadzenie do fizjologii klinicznej / red. S. Kozłowskiego i K. Nazar. – Warszawa : PZWL, 1995.
10. Marciniak J. Zbiór ćwiczeń koordynacyjnych i gibkościowych / Marciniak J. – Warszawa : Centralny Ośrodek Sportu, 1998.
11. Poliszczuk D. A. Indywidualizacja procesu treningu a charakter działania startowego / Poliszczuk D. A. // Sport wyczynowy. – 1999. – N 7-8. – S. 20-27.
12. Raczek J. Kształtowanie i diagnozowanie koordynacyjnych zdolności motorycznych / Raczek J., Młynarski W., Władimir L. – Katowice : AWF, 2003.
13. Waade B. Pływanie sportowe i ratunkowe / Waade B. – Gdańsk : Wydawnictwo uczelniane AWFIS, 2003.
14. Grabowski H. Teoria fizycznej edukacji / Grabowski H. – Warszawa : WSiP, 1999.
15. Fidelus K. Przewodnik do ćwiczeń z teorii sportu / Fidelus K. – Warszawa : RCMSKFIS, 1970. – S. 40-45.
16. Cook G. Pre-participation screening: The use of Fundamental Movements as an assessment of function – part 1 / Cook G., Burton L., Hoogenboom B. // North American Journal of Sports Physical Therapy. – 2006. – Vol. 1(2).
17. Sozański H. Postawy teorii treningu sportowego / Sozański H. – Warszawa, 1999.